

وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی
دانشگاه علوم پزشکی و خدمات درمانی استان ایلام
مرکز آموزشی درمانی شهید مصطفی خمینی

کمیته اخلاق بیمارستانی

کمیته های اخلاق بیمارستانی

کمیته اخلاق بیمارستانی در همه بیمارستانهای اعم از دولتی و غیردولتی با نظارت و تایید کمیته اخلاق بالینی دانشگاه ها دانشکده های مربوطه تشکیل می شوند. کمیته اخلاق بیمارستانی 13 عضو حقوقی و حقیقی دارد. ریاست بیمارستان ریاست کمیته اخلاق بالینی است و احکام اعضا توسط رئیس کمیته بیمارستانی صادر می گردد. مدت عضویت اعضای کمیته سازمانی چهار سال و قابل تمدید است. ترکیب کمیته اخلاق بیمارستانی هر بیمارستان باید به تأیید کمیته دانشگاهی اخلاق بالینی برسد.

وظایف کمیته اخلاق بیمارستانی:

الف) برنامه ریزی و راهبری :

- ❖ تدوین و اجرای برنامه ارتقاء رعایت استانداردهای اخلاق بالینی در بیمارستان
- ❖ ممیزی اخلاقی ضوابط بیمارستان به لحاظ رعایت موازین اخلاق حرفه ای
- ❖ تدوین، ممیزی و بهبود خط مشی ها، فرآیندها و دستورالعمل های اخلاقی و نظارت بر اجرای آن
- ❖ پیشنهاد راه حل هایی برای توزیع عادلانه منابع و ارائه پیشنهاد به سایر بخشهای مرتبط

ب) پایش و نظارت :

- ❖ بررسی گزارشهای مرتبط با سنجه های حقوق بیمار در اعتباربخشی بیمارستان و ارائه بازخورد مناسب
- ❖ بررسی گزارش های مرتبط با وضعیت رعایت ضوابط اخلاق حرفه ای از سوی پرسنل در بیمارستان و ارائه بازخورد مناسب
- ❖ بررسی گزارشهای مرتبط با شکایات وارده مرتبط با اخلاق حرفه ای در بیمارستان و ارائه بازخورد مناسب
- ❖ پایش رعایت حقوق آزمودنی ها در پژوهش های جاری در بیمارستان
- ❖ پایش وضعیت مدیریت تعارض منافع در بیمارستان
- ❖ نظارت بر حسن اجرای منشور حقوق بیماران

ج) آموزش و پژوهش :

- ❖ آموزش اخلاق حرفه ای به فراگیران و کلیه ی شاغلین بیمارستان
- ❖ برنامه ریزی، اجرا و ارزیابی برنامه آموزش اخلاق حرفه ای برای فراگیران و ارائه دهندگان خدمات سلامت در بیمارستان متناسب با نیازسنجی های انجام شده
- ❖ آشنا کردن بیماران و همراهان آنها با حقوق و تکالیف خود در بیمارستان
- ❖ انجام و حمایت از پژوهش های مرتبط با اخلاق حرفه ای و حقوق بیمار

د) ارائه خدمت :

- ❖ ارائه مشاوره اخلاقی به مدیریت و پرسنل بیمارستان در برخورد با چالش ها و کشمکش های اخلاقی
- ❖ ارائه مشاوره اخلاق بالینی به بیماران و همراهان آنها در تصمیم گیری
- ❖ ارائه مشاوره به پرسنل
- ❖ ارائه مشاوره در بررسی پرونده های تخلفات اخلاق حرفه ای ارجاعی از واحدهای مختلف بیمارستان

وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی
دانشگاه علوم پزشکی و خدمات درمانی استان ایلام
مرکز آموزشی درمانی شهید مصطفی خمینی

کمیته اخلاق بیمارستانی

اعضای کمیته اخلاق بیمارستانی

کمیته اخلاق بیمارستانی متشکل از 13 عضو و شام افراد ذیل می باشد

1. رئیس بیمارستان
2. معاون آموزشی مراکز آموزشی یا سوپروایزر آموزشی (در صورت نبود معاون آموزشی)
3. معاون درمان بیمارستان
4. مدیر بیمارستان
5. مدیرخدمات پرستاری
6. مسؤول واحد بهبود کیفیت و اعتباربخشی بیمارستان
7. سوپروایزر اخلاق بالینی بیمارستان
8. مسوول مددکاری بیمارستان
9. یک نفر از پزشکان مجرب بیمارستان به پیشنهاد رؤسای بخش ها
10. یک نفر متخصص اخلاق پزشکی (در صورت عدم دسترسی به متخصص اخلاق پزشکی می توان از افرادی که دوره های کوتاه مدت اخلاق بالینی مورد تایید کمیته ملی اخلاق بالینی را گذرانده باشند استفاده نمایند
11. یک نفر روحانی آشنا به مسائل اخلاق بالینی
12. یک نفر متخصص پزشکی قانونی یا حقوقدان آشنا به حوزه حقوق پزشکی
13. یک نفر عضو غیرمتخصص به عنوان نماینده جامعه (این عضو باید بدون وابستگی سازمانی به وزارت بهداشت و ترجیحاً نماینده سازمان های مردم نهاد مدافع حقوق بیماران باشد

در صورت صلاحدید اعضا، برای هر جلسه از صاحبان برجسته برخی سمت های اجرایی یا تخصص های بالینی، علوم پایه، روانشناسان، متولیان امور اعم از دولتی یا مردم نهاد، نمایندگان اقلیت های دینی یا مهاجرین و... به عنوان مشاور جه ارائه نظرات و بدون حق رأی دعوت به عم خواهد آمد

نحوه انتصاب اعضای کمیته اخلاق بیمارستانی

- ✓ رئیس بیمارستان رییس کمیته اخلاق بیمارستانی است
- ✓ احکام اعضای کمیته اخلاق بیمارستانی توسط رئیس کمیته صادر می شود. مدت عضویت اعضای انتخابی در کمیته های اخلاق بیمارستانی چهار سال و انتخاب مجدد آنان بلامانع است
- ✓ رئیس بیمارستان موظف است حداکثر ظرف دو ماه پس از لغو عضویت یا استعفای عضو، جایگزین وی را با لحاظ مفاد این دستورالعمل و تأیید کمیته دانشگاهی اخلاق بالینی منصوب نماید

وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی
دانشگاه علوم پزشکی و خدمات درمانی استان ایلام
مرکز آموزشی درمانی شهید مصطفی خمینی

کمیته اخلاق بیمارستانی

شرایط عضویت اعضای کمیته اخلاق بیمارستانی

- دوره عضویت اعضای کمیته های سازمانی، چهار سال و انتخاب مجدد آنان بلامانع است.
- در صورت عدم رعایت مقررات کمیته اخلاق توسط هر یک از اعضا، پیشنهاد برکناری عضو مربوطه توسط رئیس کمیته بیمارستانی و بعد از رأی موافق اکثریت اعضا باقی مانده باید با ذکر دلایل به کمیته دانشگاهی اخلاق بالینی پیشنهاد شود
- عضو باید واجد مدارک و مدارج علمی و شغلی (مستند به سند رسمی) مقرر در این دستورالعمل باشد
- عضو باید حتی المقدور در حوزه اخلاق حرفه ای شناخته شده باشد و تمایل و علاقه کافی به مشارکت در مباحث مرتبط با اخلاق پزشکی داشته باشد
- عضو باید حتی المقدور دوره های مرتبط با اخلاق بالینی را که مقام صلاحیت دار برگزار یا تأیید کرده، گذرانده و مهارت های لازم به منظور تجزیه و تحلیل امور و برقراری ارتباط با دیگران برای کار دسته جمعی در گروه را دارا باشد
- عضو باید موافقت خود را با انتشار نام و نام خانوادگی و شغل اصلی خود در صورت جلسات، مصوبات، گزارشها و ... اعلام کند
- عضو باید سمت خود و شرایط عضویت و فعالیت در کمیته ها را بپذیرد و جلسات کمیته باید با رعایت حد اعلای محرمانگی و حسن نیت و به دور از هرگونه تعارض یا اشتراک منافع تشکیل شود

دبیر خانه کمیته اخلاق بیمارستانی

- به منظور حسن کارکرد، رئیس بیمارستان، یک نفر آشنا به اخلاق پزشکی را به عنوان دبیر کمیته منصوب می کند

وظایف دبیر کمیته سازمانی عبارت است از:

- تنظیم دستورکار، صورت جلسات، دعوت و حضور و غیاب اعضا، تعیین و دعوت از مشاوران، مکاتبات و أخذ فرم امضا شده، بیان تعارض یا اشتراک منافع اعضا
- اداره امور مالی کمیته

تبصره: در صورتیکه دبیر کمیته از اعضای کمیته اخلاق بیمارستانی انتخاب شده باشد، در جلسات کمیته حق رأی خواهد داشت

تشکیل جلسات کمیته اخلاق بیمارستانی :

- ❖ اعضای کمیته اخلاق بیمارستانی باید شخصاً در جلسات حضور یابند. حضور رئیس یا دبیر کمیته برای رسمیت یافتن جلسه ضروری است

وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی
دانشگاه علوم پزشکی و خدمات درمانی استان ایلام
مرکز آموزشی درمانی شهید مصطفی خمینی

کمیته اخلاق بیمارستانی

- ❖ حد نصاب لازم برای تشکیل و رسمیت یافتن جلسات کمیته اخلاق بیمارستانی، نصف به علاوه یک کل اعضا است. حدنصاب رای گیری دوسوم اعضای حاضر می باشد
  - ❖ در هر جلسه کمیته اخلاق بیمارستان، باید صورتجلسه توسط دبیر کمیته، تنظیم و به امضای حاضران در آن جلسه رسانده شود
  - ❖ کمیته اخلاق بیمارستان باید تمامی مستندات و مدارک و صورتجلسات خود را حداقل به مدت ده سال نگهداری کند.
- ارائه نظرات کتبی اعضای غایب نیز برای روشن سازی بحث و گفتگو مجاز است، اما فقط آن اعضایی که در جلسه کمیته شرکت نموده اند، حق رأی دارند. نظرات کتبی اعضای غایب در جلسه قرائت و به صورتجلسه ضمیمه می شود .
- بودجه کمیته اخلاق بیمارستانی از محل بودجه جاری بیمارستان تأمین می شود
- کمیته اخلاق بیمارستانی باید حداکثر ظرف چهار ماه پس از پایان سال گزارش سالانه خود را آماده و به کمیته دانشگاهی اخلاق بالینی ارائه کند و رونوشت آن را به کمیته ملی ارسال نماید.

قواعد کلی ناظر بر کمیته های اخلاق بالینی

- کمیته های اخلاق باید در انجام فعالیت های خود به رعایت اصول و هنجارهای اخلاقی به ویژه انصاف، بیطرفی، محرمانگی، حریم خصوصی و اتونومی افراد پایبند باشند
- کمیته های اخلاق دانشگاهی و بیمارستانی لازم است در ارزشیابی که توسط کمیته ملی اخلاق انجام می شود امتیاز لازم را کسب نماید
- تمام کمیته های اخلاق دانشگاهی و بیمارستانی لازم اس نسبت به ثبت کمیته در دبیرخانه کمیته ملی اخلاق اقدام نموده و گواهی رسمی فعالیت دریافت نماید
- کمیته می تواند در راستای دستیابی به اهداف خود، با ذینفعان مختلف مستقیم یا غیرمستقیم، ارتباط لازم را برقرار کند .

منبع: دستورالعمل تشکیل، سطح بندی و شرح وظایف کمیته های اخلاق بالینی (کمیته های ملی، دانشگاهی و بیمارستانی) تابستان 1397